

DIOGEN pro culture magazine & DIOGEN pro art magazine -ISSN 2296-0929; ISSN 2296-0910

Publisher online and owner, Sabahudin Hadžialić, MSc

E-mail: contact_editor@diogenpro.com / WWW: <http://www.diogenpro.com/>

Magazin za kulturu, umjetnost, nauku i obrazovanje / Magazine for culture, art, science and education

Dr. Zlatko Bulić, dipl. biol.

Akademik Sulejman Redzic (1954-2013), život i djelo i veze sa Crnom Gorom

Početak 2013. godine u januaru mjesecu na neobjašnjen i tragičan način, prerano i iznenada prekinut je život velikog i neumornog čovjeka i jednog od najvećih ekologa sa prostora ex Jugoslavije i šire. Nakon 15 dana traganja nađeno je njegovo tijelo u kanjonu rijeke Miljacke.

Svi građani Sarajeva, Bosne i Hercegovine, i svi ekološki poslenici širom bivše Jugoslavije i šire sa nevjericom i tugom su primili vijest da je prestalo da kuca srce jednog od najvećih doajena ekološke nauke na našim prostorima.

Akademik Sulejman Redžić je rođen 1. februara 1954. u Jajcu, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Nakon toga je upisao studije biologije – smjer eksperimentalni – na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Sarajevu 1977. Na istom Fakultetu završio je i postdiplomske studije iz ekologije i zaštite životne sredine, magistrirao 1982. i doktorirao 1990. godine, pod rukovodstvom i mentorstvom prof. dr Radomira Lakušića, rođenog beranca i jednog od najznačajnijih biologa i ekologa Crne Gore i balkanskih prostora.

Dodatno obrazovanje Akademik Redžić sticao je studijskim boravcima u više naučnoistraživačkih institucija: Odjelu Ekologije biljaka i geobotanike Zavoda za botaniku Prirodno - matematičkog fakulteta Univerziteta u Zagrebu; Royal Botanic Garden, Edinburgh u Velikoj Britaniji; University Botanic Garden, Cambridge; Department of Plan Sciences of Cambridge University, Engleska; Departmet of Ecological Botany Uppsala Univerzity, Švedska; Botanic Garden and Demartment of Vegetation Ecology, La Sapienza, Università di Roma, Italija; Det Naturvidenskabelige Fakultet, Kobenhavns Universitet, Danska; Faculty of Science University of Kingston; Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü (ETAE), Izmir, Turska; Universitat Politècnica de Catalunya, Barcelona, Španija; Department of Pharmaceutical Sciences, University of Graz, Austrija; Fatih Üniversitesi, Istanbul, Turska; Orto Botanico dell'Università di Pisa, Italija, itd.

Akademik Sulejman Redžić je bio redovni profesor Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (naučna oblast ekologija i zaštita životne sredine). Izvodio je visokoškolsku nastavu na Prirodno-matematičkom, Farmaceutskom i Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, Visokoj zdravstvenoj školi u Sarajevu, Prirodno-matematičkom i Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, Biotehničkom fakultetu u Bihaću i td.. Postdiplomsku nastavu izvodio je na više fakulteta: Centar za interdisciplinarne postdiplomske studije Univerziteta u Sarajevu; "State Magnament and Humanitarian Affairs" (Univerzitet u Sarajevu i Univerzitet "La Sapienza", Rim); Prirodno-matematički, Farmaceutski, Mašinski, Poljoprivredni, Šumarski i veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu; Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli; Mašinski fakultet Univerziteta u Zenici; Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i dr.

Područja naučnog interesa akademika Sulejmana Redžića bila su izuzetno široka i kompleksna: ekologija (sinekologija, singeneza, teorijska ekologija, autekologija biljaka, humana ekologija, ekološko modeliranje, molekularna ekologija); biogeografija (horologija, fitogeografija, filogeografija, endemogeneza); zaštita životne sredine (globalna ekologija, ekološko planiranje, održivi razvoj, zaštita prirode, ekološko inženjerstvo, ekološka konzervacija i restauracija, obrazovanje, informisanje, ekološka kultura, ekomenadžment, ekoturizam i dr).

Akademik Redžić je rukovodio mnogim međunarodnim, nacionalnim, regionalnim i lokalnim projektima i učestvovao s referatima na oko sto naučnih skupova u zemlji i inostranstvu, od kojih su neki organizovani u Crnoj Gori. Njegova bibliografija je više nego impresivna, sa prestižnim referencama i sadrži preko 700 jedinica. Objavio je više od 270 naučnih radova i brojne stručno-popularne članke. Njegovi naučni radovi navode se u mnogim svjetskim bazama podataka i citirani su u mnogim naučnim časopisima i knjigama domaćih i stranih autora. Autor je 15 knjiga i monografija, kao i 5 monografija koje se nalaze u međunarodnoj bazi podataka, kao i velikog broja naučnih radova monografskog karaktera i originalnih naučnih i stručnih publikacija, koje su se u značajnoj mjeri odnosile na prostor Dinarida u širem smislu, pa samim tim i na Crnu Goru.

Bio je dekan Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu, osnivač je Centra za ekologiju i prirodne resurse Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Laboratorije za palinologiju pri Centru za ekologiju i prirodne resurse Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu – prve u Bosni i Hercegovini. Za dopisnog člana ANUBIH izabran je 2008. godine. Zahvaljujući svom širokom naučnom opusu stekao je visok renome u domaćim i stranim naučnim krugovima, pa se tako našao i kao jedini predstavnik iz BIH među saradnicima globalnog i veoma značajnog projekta Ujedinjenih nacija – Millennium Ecosystem Assessment, projekta koji je uključivao preko 1000 naučnika iz gotovo 200 država. U okviru bogatog radnog iskustva u okviru više akademskih zvanja prof. Redžić je obavljao i niz odgovornih dužnosti, pomoćnik ministra za životnu sredinu u Ministarstvu prostornog uređenja, resursa i okoliša u Vladi Bosne i Hercegovine, menadžer za životnu sredinu u Business Finance United State Agency for International Development u uredu u Sarajevu, Predsjednik Kluba nezavisnih intelektualaca BIH – Krug 99., rukovodilac i konsultant u domaćim i međunarodnim projektima i tijelima iz sfere ekologije, obrazovanja, upravljanja biodiverzitetom, ekološkim rizicima i td.

Veze akademika Redžića sa Crnom Gorom bile su bliske i plodotvorne i nijesu prekidane ni za vrijeme teških ratnih sukoba. Kao student, a kasnije kao asistent i najbliži saradnik prof. dr Radomira Lakušića je imao priliku da se uključi u značajne ekološke projekte koji su bili vezani za granične prostore Crne Gore i Bosne i Hercegovine, kao što su: Vegetacijska karta Jugoslavije – djelovi za Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru; Istraživanje refugijalnih staništa u slivu rijeke Drine sa akcentom na kanjone Tare, Pive, Komarnice, Lima i njihove pritoke; Horološka – ekološka i floristička diferencijacija šuma i šikara sa bjelograbićem i crnim grabom na prostoru Jugoslavije; Diverzitet alpske i subalpske vegetacije jugoistočnih Dinarida i zapadnog Balkana, Diverzitet i zaštita medicinske i aromatične flore u Crnoj Gori; Biosistematska istraživanja pojedinih značajnih rodova i vrsta biljaka, kao i fitocenološka, sintaksonomska i horološka istraživanja specifičnih biljnih zajednica na području Dinarida; Ekosistemi Dinarida; Visokoplaninska vegetacija Dinarida, Vegetacijska, floristička, horološka i ekološka istraživanja planina: Durmitor, Prokletije, Bjelasica, Orjen, Maglić, Volujak, Bioč, Pivska planina i td.

Akademik Redžić je stvorio brojna i značajna sintetska djela. Veliku popularnost i najviše ocjene su dobile njegove nadaleko poznate televizijske emisije o prirodnim vrijednostima i biodiverzitetu Bosne i Hercegovine, Crne Gore i ex Jugoslavije. Veliki broj studenata, postdiplomaca i doktoranata iz Crne Gore opredijelio se da im profesor Redžić bude mentor. Neki od njih su danas poznati prosvjetni, naučni i kulturni radnici, kao i univerzitetski profesori u Crnoj Gori i okruženju. U zadnje 3 decenije akademik Redžić je učestvovao na skoro svim biološkim i ekološkim kongresima u Crnoj Gori od VII-og, odnosno zadnjeg kongresa biologa Jugoslavije održanog 1986. godine u Budvi, pa do 2013. godine. Bio je i predsjednik naučnog odbora naučnog kongresa “*Prirodne i društvene vrijednosti Dinarida*” koji je u maju 2007. godine održan u Crnoj Gori u Beranama, Andrijevići i Plavu u organizaciji Zavoda za zaštitu prirode Crne Gore i Društva ekologa Bosne i Hercegovine i saradujućih institucija i pokroviteljstvom Vlade Crne Gore. Bio je član naučnog odbora i naučnih kongresa (uglavnom sa plenarnim referatima) posvećenih jubileju ekološke države Crne Gore, kongresa posvećenih četiri i pet decenija Zavoda za zaštitu prirode Crne Gore i Instituta za biologiju mora u Kotoru,

više kongresa ekologa Crne Gore sa međunarodnim učešćem, kao i naučnih skupova iz sfere ekologije koje je organizovala Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Zavod za zaštitu prirode, Nacionalni parkovi Crne Gore i dr. institucije u saradnji sa resornim ministarstvima Vlade Crne Gore i pojedinim opštinama. Svoje naučne i stručne radove u Crnoj Gori je objavljivao u Glasniku Odjeljenja prirodnih nauka Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Glasniku Zavoda za zaštitu prirode Crne Gore, Časopisu „Poljoprivreda i šumarstvo“, „Naturi Montenegrini“, i zbornicima sa naučnih kongresa i simpozijuma. Bio je veliki poznavao, neumorni istraživač i zaljubljenik u prirodu Crne Gore i raskošnih i neponovljivih Dinarida u cjelini, koje je redovno sa svojim kolegama, domaćim i stranim istraživačima, studentima, planinarima i televizijskim ekipama redovno svake godine posjećivao i o tome ostavio vrijedne naučne priloge, studije, zapise i naučno-popularne tv emisije.

Opraštajući se od akademika Sulejmana Redžića uvaženi prof. dr Tarik Kupusović je rekao "Postoje četiri vrste ljudi, oni koji rade i stvaraju, drugi koji se čude prvima i onome što su stvorili, treći koji gledaju kako se stvara i nalaze mane stvorenom i četvrti koji stalno sanjaju i očekuju od drugih da stvaraju. Akademik Redžić me je naveo na pomisao da postoji i peta grupa ljudi: oni koji rade i stvaraju, ali i sanjaju i očekuju od drugih da i sami stvaraju".

Prof. Redžić, kao ugledni akademik, ekolog, humanista, pedagog i prije svega veliki čovjek će zauvijek ostati u sjećanjima svojih prijatelja, studenata, kao i svih koji su ga na bilo koji način poznavali. Akademik Redžić je i do sada a i ubuduće će biti uzor i putokaz novim generacijama kojim putem i na koji način treba ići u životu, koristeći tradicionalne i etičke principe koji se baziraju na afirmaciji i poštovanju struke i nauke, iskonskih prirodnih i ukupnih kulturnih vrijednosti svoje države, okruženja i planete zemlje u cjelini.

Svima u Crnoj Gori koji su na bilo koji način poznavali Akademika Sulejmana Redžića, a pogotovo prijateljima, ostaće u neizbrisivom sjećanju, kao ljudska i intelektualna gromada, čovjek institucija, vanserijski naučnik, humanista bez premca i prijatelj za divljenje i trajno poštovanje.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>